

Svar på frågelista L.U.F. 74.

"Födoämnen och födomar."

Swamp.

Den dialektala namnformen för svamp är "schwamm".

Lantbefolkningen inom orten användes högst sällan svamp som födoämne, eller vet ju att de kantareller inte är giftiga och att de duga att äta, men sällan tillvaratagas de och användas.

Likarå vet man att flugsvamp "flurenäschwamm" är giftig, men annars är inte ortens befolkning några svampkännare.

"Stalboarna" i Värnamo brukar komma och plocka svamp om hösten. Sjägen propaganda för

svampens användande i ortens hushåll,
har icke upptecknaren vederligt
förekommit i ortens skolor.

Att nötkreatur t. v. kor, åt svamp
ansågs vara bra för mjölken.

Häst:

De första som på orten propagerade
för häskötts nyttjande voro:

Häradshövding Joh. Fr. Ekenman
på Käsbyholms gods i Fryele socken
samt hans brög, Häradshövding
G. Lindberg, som hade och arrenderet-
ade kaptenbostället Svamaryd
i Fryele socken. Ekenman lät på
1860-talet slakta var sina hästar på
de nämnda gårdarna. Sedan hästen
på Käsbyholm slaktats och luken
öppnats kröp en av häradshövdingens

skrivare en kamrer Hallén in i häst
kadavret och lade sig där en stund
för att visa att han inte var rädd
eller fördömsfull mot hästslakt.

I Svandaryd tog kärredhörding
Lindberg på sig en av rissa Dräng-
ars skinnträja och lade sig på den
slaktade hästen. Drängsen trodde
sedan att hans träja därigenom
blivit ohelgad, och tordes inte
begagna träjan en lång tid där-
efter. Hästar ansågos ju i livet
vara, som de och äro de klokaste,
trognaste och ädlaste djur som
finnas, men sedan de voro döda
ansågos de för oheliga och ingen
som var mån om sin ära ville
befatta sig med döda hästar.

Det var ock rackarens göra att slakta hästar. I Värnamo-trakten var det "märefläaren" häradsrackaren Gustav Östergren som bodde vid Gmelbäcken strax norr om Värnamo som hade till ämbete att slakta och flå hästar, kastera hingstar och hundar m. m. Östergren kom till orten 1817, när han avled är berättaren obekant, men ättingar av Östergrenar har ända till för något årtionde sedan varit bosatta inom orten. Östergren är en Lattarsläkt.

Vid de ovannämnda gårdarna, an-
rättade man efter hästslakten något
av hästkötet och gårdarnas tjänare
4 lyöddas äta tillsammans med hurbonde-

folket, vilket antogs med stor tvekan
av tjänarna. Sådant propaganda gjorde
utan tvivel verkan, och fördömar
mot kött har mer och mer försvarmit.

Kalv killing, och lamm.

Matvilja att förtära ^{kalv} eller lamm
har funnits endast om djuren slaktats
innan de voro 8 dagar gamla.

Matviljan ^{har} grundats på att sådant
spätt kött är läst och slennigt.

Vilt.

Av vilt som använts i hushållet kan
nämnas; Gädda, orre, rådjur, hare
och morkulla, men icke sådana
vilda djur som, kråka, skata, hök,
räv. Höns nyttjas som föda.

Vid slaktningen hugges man av
5 djurens huvud, de hängas i benen

med halsen nedåt tills blodet hunnit
rinna av dem, varefter de avlockas
fjädrarna, vedas över en eld, varefter
de skäras upp och inkronet togas ut.
Fiskarter som man inte velat äta
inom orten känner meddelaren ej till.

En dalkarl, anställd på 1860-talet hos
brukspatronen och bergsrådet
Nils Aschan på Oks bruk, Gällaryd s:n.
brukade upprepa följande ramsa:
"jag har ätit hare hund och katt,
allesammans smake like dant,
jag har även ätit orm,
bare den anda biten hunnit kom
hört smake det som annan fisk."